Ч. 66 (13.305). Львів, пятниця 17. березня 1933. Pocztowa opłat, zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долр. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Гітлєризм і більшовизм.

Женева, 10. березня 1933.

Гітлєризм є психольоґічною конечністю німецького народу. До панування партії національних соціялістів Німеччина прийшла випробувавши без успіху всі інші шляхи. Високо розвинене почуття леґальности німецького народу та його відраза до революційних переворотів дали можність Гітлєрові прийти до влади шляхом самої парляментарної боротьби. Останні вибори до райхстаґу будуть мабуть закінченням гострої політичної боротьби в Німеччині та звільнять багато національної енерґії, яку держава потребує для переведення поважних завдань внутрішньої і зовнішньої політики.

Співробітництво Німеччини з Італією на міжнароднім терені в останнім часі та вдоволення, яке безумовно викликала в Італії перемога Гітлєра, витворили ілюзію, що італійський та німецький фашизм взаємно подібні а то й ідентичні. Справді істнує між ними деяка спільність, головно в методах політичної акції. Але є між ними і поважна істотна ріжниця. Основа італійського фашизму соціяльна, основа німецького фашизму, коли вже прикладати цей термін до гітлєризму, політична. Італійський фашизм родила внутрішня потреба держави боронитися проти більшовизму, німецький фашизм родила потреба змінити ті зовнішні умовини, в яких опинилась Німеччина. Навіть жахливий зріст комунізму в самій Німеччині є в значній мірі наслідком зовнішнього акту, яким був договір у Рапалльо, наслідком залежности Німеччини від Радянщини.

Відбудовуючи нову обєднану Італію безпосередньо після війни, фашизм став подекуди орґанічним елементом її соціяльної і політичної структури. Здобувши ж владу після пятнацяти років еволюції переможеної Німеччини, Гітлєр фактично перебрав на себе лише досить точно означені завдання зовнішньої, а потім і внутрішньої політики. Від того, чи національні соціялісти спроможуться загалом, і як спроможуться виконати ці завдання, залежить їх роля чи навіть істнування серед німецького народу.

Дальших ідеольоґічних завдань „третьої державности" („Дас дрітте Райх") зреформувати чи навіть знищити капіталізм, не треба брати дуже траґічно. Зрештою, ця максимальна програма національних соціялістів не обтяжує і їх самих при переведенню своїх конкретних завдань. Вони є передусім націоналістами, і в тім полягає їх значіння.

Загаломже треба зазначити, що причиною світової кризи не є явища капіталізму, а повоєнні події на політичному полі, що спинили та викривили розвиток капіталізму. Воля національна, політична і соціяльна є необхідними передумовами нормального розвитку господарства. Тимчасом закінчення війни наклало шляхом політичного диктату на Німеччину великі економічні тягарі й обмежило права німецької нації в порівнанню з іншими державами. Одночасно Радянщина узурпуючи собі нечувані права на міжнароднім терені (III. Інтернаціонал), накинула невільництво найгіршого сорту понад 150 міліонів населення, а з них понад 70 міліонів поневолила і національно. Про нормальний розвиток капіталізму та економічних відносин взагалі при таких умовинах, розуміється, не можна й думати.

Сучасні події мають тому таке величезне значіння для Німеччини, а то й цілого світа, що саме від Німеччини та Радянщини, чи від взаємин цих двох держав, розпочалася світова криза, якої новий відгук чуємо тепер у Злучених Державах. Отже можна з деяким правом висловити думку, що основна зміна відносин між Німеччиною та Радянщиною може стати початком оздоровлення політичних а відтак і господарських відносин в Европі.

Сучасна поразка німецьких комуністів у політичнім життю Німеччини доказує посередньо безсилість московського центру. Поклик III. Інтернаціоналу з Москви до комуністичних партій цілого світу творити спільний фронт з соціяльними демократами, покищо помітних вислідів не мав, а зате викликав погане враження, як вмішування Московщини у внутрішнє політичне життя інших держав. Ліквідація комуністичної партії в Німеччині буде безперечно великим успіхом уряду Гітлєра, який не лише скріпить єдність та відпорну силу німецького народу а й піднесе німецький престіж в інтернаціональних колах. Але головні завдання сучасного німецького уряду містяться на терені не внутрішньої, а зовнішньої політики.

На терені зовнішньої політики Гітлєр не потребує по правді виставляти ніякої нової програми. Німецькі вимоги сформулували в Женеві вже фон Папен та Нойрат, і вони загально відомі. Німеччина домагається рівности зброєння, себто права на озброєння, бо праця конференції розброєння находиться у безнадійнім стані. Другою вимогою Німеччини є справа територіяльної ревізії, чи вірніше т. зв. Данціґського коридору.

Цього питання не можна виділити з цілого комплексу европейських та світових справ. Над усіми місцевими і частковими інтернаціональними справами тяжить одна велика проблема, як вийти з сучасної кризи, як уникнути руїни нашої цивілізації та повороту до стану, коли ремісник ніс на ринок пару чобіт, щоби купити у селянина курку. І питання коридору буде розвязане не на основі інтернаціональної моралі та істнуючих дипльоматичних умовин; мірodaйним буде питання про те, який вплив така чи інша розвязка матиме на дальший розвиток чи закінчення світової кризи.

Німецькі державні мужі, які пропонували порозуміння і співробітництво Франції, твердили, що Німеччина потребує озброєння не проти Франції, а для боротьби з більшовизмом. Це твердження не стрінуло довіря у Франції, і треба признати, що багато фактів з обсягу німецько-радянських відносин оправдували недовіря з французького боку. Не лише Франція, а й інші держави заходу природно хочуть мати певність, що експанзія новоозброєної Німеччини звернеться не на захід, не на терени, які не вистарчали для нормального розвитку продукційних сил капіталізму вже перед війною, а на схід, де заведене більшовиками невільництво загрожує завернути й решту світа до найпримітивніших форм початків капіталізму.

Від переходу державної влади в Німеччині до рук Гітлєра, фактично німецько-радянські відносини покищо ще не змінилися. Рапалльо остає покищо надалі в силі. Але ґеополітичне положення Німеччини і її сучасна інтернаціональна ситуація ставлять перед нею світової ваги завдання перебрати почин, щоби здобути вихід із світової кризи через ліквідацію більшовизму. Франція і Польща не лише відмовились зробити це, а й зупинили процес ізоляції Совітів через заключення пактів неаґресії.

Рішаючим питанням найближчого часу є те, чи державні провідники Німеччини зрозуміють орґанічний звязок німецьких домагань з вимогами розвитку інтернаціональних відносин та займуть недвозначне становище проти Радянщини, чи будуть провадити далі дотеперішню безнадійну політику співробітництва з більшовиками.

М. Данько.

По масових розстрілах — державне лихварство.

7. лютого заявив новий диктатор України, Постишов, на пленумі Харківського Комітету, що „не може бути й мови про те, щоби колхози дістали від держави підтримку насінням, яке вони повинні добути собі самі..." А дня 25. лютого Рада народніх комісарів оголосила постанову, згідно з якою Україна має одержати 23.300 тисяч пудів позички насінням, а Північний Кавказ 15.300 тисяч пудів. Ці заходи пояснюються тим, що деякі райони України та Північного Кавказу втратили частину свого врожаю наслідком неприятливих кліматичних умовин. Але недавно твердили ще на зїздах центральних Комітетів загальносоюзної та української комуністичної партії, що врожай на Україні був кращий ніж позаторік та що Україна моглаб постачити втричі більше збіжа, ніж вона постачила. І справа тут не в кліматичних умовинах, а в тім, що в осені та зимі минулого року колхози були такі сплюндровані урядовими реквізиціями, що багато селян вигинуло з голоду та хоріб, а зібрати насіння весною було неможливо, не зважаючи на всі переслідування. І на „позичку" московський уряд пішов не раньше, аж розстріляно тисячі „кулаків" та зігнано на північ цілі села. „Позичку" насінням більшовицька преса вихвалює як незвичайне добродійство супроти України та вимагає від неї засіяти мало не міліон гектарів більше ніж у минулім році. „Позичене" збіжжя має бути звернене в осені, при чім за „адміністраційні та транспортові" видатки за кожних 100 пудів одержаного насіння треба буде звернути в натурі на 10 пудів більше. Це значить, що „соціялістична" держава жадає десять відсотків за шість місяців, отже жирує на лихварстві, за яке в „капіталістичних" державах замикають до вязниці.

(Укбюро Женева.)

—o—

З українського життя в Німеччині.

Виклад про українські думи в Берліні.

10. березня вечором відбувся в берлінському університеті виклад професора бреславського університету Дільса про українські думи. Виклад цей улаштував Український Науковий Інститут. Зібралось досить багато публики. Референт добре обзнайомлений з темою. Знає мову і знає все, що досі в тому напрямку опубліковано в ріжних мовах. Сказав він багато нового може і для українців, які не займались спеціяльно тим питанням, а до того ілюстрував свій виклад світляними образами. Наприкінці п. Павлюх проспівав одну думу і як протиставлення їй одну пісню Січинського про Ничая, щоб можна було порівняти мельодії. Щодо самого походження дум, як також кобзарських і лірницьких цехів, які свого часу були на Україні, то референт згадав також подібні польські орґанізації „Дзяди" в минулих часах, а дальше і орґанізації сліпців-співаків у Славонії. Питання те ще якслід не простудіоване. Виклад тревав понад дві години.

Скоропадський виїздить з Берліна?

З достовірних джерел довідуємося, що гетьман Скоропадський задумував перед початком німецької національної революції виїхати з Німеччини до Анґлії. Це стоїть мабуть у звязку з його акцією на анґлійському терені. Як зачувати, анґлійський уряд рішив не впустити Скоропадського до Анґлії.

Нова книжка в німецькій мові про Україну.

На днях появилася вже заповіджена свого часу нова книжка про Україну в німецькій мові

під заголовком „Україне фон гойте унд гестери", видана Українською Пресовою Службою в Берліні. Обсяг 64 сторінки. На зміст склались такі статті: Вступне слово, Україна вчора і нині (Р. Ярий), Українська історично-політична традиція й боротьба за незалежність (С. Чучман), Господарські основи української державности (д-р Б. Крупницький), Українська культура (д-р З. Кузеля).

Америка за вдержанням миру.

ВАШИНГТОН. 15. III. ПАТ. Уряд Злучених Держав повідомив уряд В. Британії, що буде домагатися ухвалення конгресом закону, який позволяє президентові оголосити постачання зброї проти кожної держави, що загрожує нарушенням миру.

Кара смерти за страйк.

З Рівного повідомляють, що в радянському Колективі Октябр. біля Звягеля, застрайкували робітники тому, що не дали їм харчів ані грошей. Крім того околичні селяни відтягнулися від участи у весняній сівбі. ДПУ засудило двох провідників страйку на кару смерти, яку зараз виконано.

Хто підпалив райхстаґ?

ПАРИЖ, 15. III. ПАТ. „Ле Популер" пробує доказати, що замаховець ван дер Ліббе був не тільки націонал-соціялістом, але провокатором німецької тайної поліції. Він мав 6 чи 7 спільників, що разом з гітлерівським відділом находилися в палаті Ґерінга і на приказ з гори прибули підземним коридором до райхстаґу, а підложивши вогонь, тою самою дорогою вернули до свого відділу в палаті Ґерінга. Щоби перекинути вину на комуністів, вжили провокатора Ліббе, який дався арештувати. Після арештування він зізнав, що є комуністом а навіть предложив членську виказку.

Нагінка на соціял-демократів.

БЕРЛІН, 15. III. ПАТ. Преса повідомляє, що у Штумі штурмові відділи арештували всіх провідників соціял-демократичної й комуністичної партії. Червоний дім, осідок соціял-демократичної партії, обсаджено. Арештованих відставлено до концентраційного табору в Мальборзі.

Праця для безробітних.

Німецькі залізничі управи розпочали з хвилиною, як потепліло, великі роботи коло консервації й частинної перебудови шляхів. При роботах найшло заняття 90 тисяч робітників.

Страх Совітів перед Японією.

На запрошення Секретаріяту Союзу Народів взяти участь у т. зв. Консультативнім Комітеті для полагодження китайсько-японського конфлікту радянський уряд дав відмовну відповідь. Лист Літвінова до генерального секретаря Дрюмонда зазначує передовсім засади, яких тримаються Совіти у своїй політиці миру, та признає, що остаточна резолюція зборів Союзу Народів у справі манджурського конфлікту здебільша відповідає поглядам уряду Радянщини. Але в деяких точках резолюція може спричинити наслідки, з якими Радянщина не може погодитися, при чім рад. уряд є — розуміється — проти того, щоби збори Союзу Народів лишалися надалі рішаючою інстанцією у справі того конфлікту. Далі вказується на те, що між 22 членами консультативного Комітету є 13 представників держав, які не стоять у дипломатичних зносинах з Радянщиною і тим самим мають ворожі наміри супроти неї, отже булоб тяжко порозумітися з ними. З повищих причин уряд Радянщини не дав своєї згоди на резолюцію зборів Союзу Народів та відмовляється від участи в Консультативнім Комітеті. Шоби не причинитися до поширення конфлікту, Радянщина трималася від самого початку точної невтральности. Але в цих межах уряд Радянщини все буде солідаризуватися з кожною акцією міжнародніх органів чи деяких урядів в напрямі можливо скоршого та справедливого полагодження конфлікту та забезпечення миру на Далекім Сході.

З цієї покрученої і демагогічної аргументації яскраво видніє панічний страх більшовиків перед Японією, збройній силі якої вони не всилі ставити поважного опору на Далекому Сході.

(Укбюро Женева.)

Кого розстріляли більшовики?

У звязку з розстрілом урядовців радянського варкомзему повідомляють, що ДПУ потягнуло до відповідальности 75 осіб, з яких 35 засудили в ночі з 11 на 12. березня ц. м. на кару смерти і присуд виконали зараз досвіта. Спис розстріляних: *Конар-Палащук Федь, Ів. Кузнецов, Мик. Кременецький, Тихон Руднев, Мик. Телегін, Мойсей Вольф, Едв. Скорупський, Мих. Коварський, Ів. Корой, Сергій Покровський, Ів. Крамаренко, Юрій Михайловський, С. Фоменко, Андрій Гончаренко, Ол. Пономаренко, Ів. Радзевич, Ів. Бабак, Ів. Зінченко, Ів. Шабанів, Ів. Пасічників, Федір Кішко, Тихон Біляїв, Сем. Сапіга, Павло Будай, Тимофій Улишин, Ол. Богачев, Ол. Іванів, Сергій Гедеонів, Ол. Маньковський, Ол. Зеленків, Мойсеїв, Орогів-Пирогів, Фабрикас, Саратів і Головка.*

Як вказують назвища, *більшість із них — це українці, зміж них* Копар-Палащук, Сем. Сапіга, Павло Будай і Головка — галичани.

Щодо *Федя Палащука*, то він служив при У. С. С. від 1914-го року і вже тоді мав популярність у деяких кругах, займаючись усякими політичними справами. За української влади був Палащук ґуберніяльним комісарем, а потім ґуберніяльним начальником. Як більшовики заняли Україну, Палащук зголосився до них на службу. Вони вислали його до Москви, аби його там розстріляти, а тимчасом він небавком став одним з директорів „Госиздату" (держ. видавництва). Яка це була висока позиція, видно найкраще із того, що поруч нього директоркою тогож „Госиздату" була жінка Леніна Крупская. По якомусь часі перейшов Палащук з „Госиздату" до державного банку в Москві теж на становище директора, а при кінці працював, як бачимо, в комісаріяті земельних справ, де й закінчив несподівано і свою каріеру і своє життя.

Китайська военна невдача.

Головна кватира китайських військ оголосила комунікат про дальший відворот китайців під напором японців. Японські війська заняли два останні гірські переходи біля китайського муру. Маршал Чан-Сю-Ліян подався до Шанґаю, а команду над армією з наказу Чан-Кай-Шека обняв ґен. Гоїнцін.

Полевий суд засудив на смерть двох китайських ґенералів, командантів 81 і 104 бриґади, за недбальство і поразку китайських військ під Ченте, столицею Дже-ге. Присуд виконано.

Фашисти в Еспанії.

В Мадриді повстала фашистівська партія, що викликала в цілій Еспанії велику сензацію. Фашисти розліпили в ночі відозви, заповідаючи боротьбу з теперішнім ладом. Управи республиканських і соціялістичних партій приказали своїм членам здерти ті відозви, називаючи фашистів монархістами в новій одежі. З того приводу прийшло між фашистами й їхніми противниками до сутичок. Одного з провідників нової партії Ібанеца арештовано.

—o—

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 17. БЕРЕЗНЯ 1933.

І. ЦУРКОВСЬКИЙ. 4)

Нерідна сестра.

Довкола одної Шевченкової поеми.

Як сказано, повість навіяна погідним, радісним настроем: буря лютує тільки у сні автора, буря на морі, шумить враз з мельодією думи про Олексія, пирятинського поповича, що поволі „переходить у речитатив і помалу стихає, мов безнадійний стогін самітного, вмираючого скитальця". У сні ввижається сліпий кобзар у синьому жупані, з лірою чи кобзою під полою та в вікні зявляється чудової краси жіноче личко, з великими карими очима.

Автор задумує написати поему про безрукого моряка, він уявляє собі битву на морі, бастіон у Севастополі, „на останку українське село, а серед улиці того роскішного села зустрічає вільна сестра свого благородного калікубрата."

Всі ці сни та фантазії нагадують виразно сцени й місця з „Невольника", нагадують поему, яку поет присвятив тій самій особі.

Повість писана з перспективи часу подає події правдивіше та обективніше, ніж поема та песа. Всеж таки, як кожна повість, вона не є документом, бо в повісті звичайно буває правда і видумка. Нераз буває, що як більше виявлене внутрішнє житя автора, то більше закриті зовнішні обставини. Так і тут, певна річ, дещо перемінене, місця, де відбуваються події, перенесені в іншу околицю. Але відчувається, що думки та почування автора правдиві, за тим промовляє життева правда повісти, особливо у тих місцях, де він оповідає про свою героїню Олену. Щодо місця подій, те є виразна вказівка на те, що поет нарочно перемінив околицю, переніс події з Полтавщини у Звенигородщину. У повісті змальовано з великим теплом постаті Степана Йосифовича Прехтеля, старого лікаря з німців та його подруги Софії Самійлівни. Зі статті Павла Зайцева про лист Шевченка до Аркадія Родзянки з 1845 р. знаємо, що Осип Іванович і Фанні Іванівна Дрекслер, про яких Шевченко в листі згадує, були подружжам із німців. Осип Іванович був лікар, узятий у полон росіянами в 1812 р., прийшов до Росії з „великою арміею", лишився на службі в Росії, вийшов в „одставку" та оселився в хорольськім повіті, у селі Зайченцях. Зайцев каже від себе: „супруги Дрекслери — напевно ті Філемон і Бавкіда, старе подружжа Прехтелів, що виведені Шевченком в повісті „Прогулка съ удовольствіемъ и не безъ морали."

Чи правдиві факти, що Шевченко піклуючися про долю й освіту своєї приятельки, познайомив її з Дрекслерами, що Дрекслер опісля вчив її німецької та французької мови, які вона легко собі присвоювала — не знати, як взагалі нічого не знаємо про життя особи, що мала немалий вплив на творчість Шевченка.

І то не тільки на літературну, але й на мистецьку творчість. Про портрет, писаний олійними фарбами ми вже згадували. У „Прогульці" Шевченко згадує, що викінчив акварельний малюнок, де його героїня змальована в народньому вбранні серед подруг. Малюнок, каже він, вдався ефектний та дуже схожий. Може цей натяк і правдивий, бо О. Сластьон у статті „Шевченко у мистецтві" подав звістку (1911 р.), що в селі Березовій Рудці у Закревських зберіглися, крім інших Шевченкових малюнків, дві акварелі, на яких намальований баль у Волховських у Мосівці, де всі або більшість постатей — портрети гостей. Яких гостей, у статті не сказано, міг би це сказати тільки хтось, що бачив ті акварелі та знав змальовані особи.

До нашої теми підходить також відшуканий недавно образ Шевченка, мальований олійними фарбами, що зберігається тепер у київському історичному музеї, якого відбитка була поміщена в журналі „Життя і революція" 1929 р. Дорогоцінна памятка, як каже Федір Ернст. Під хатою сидить молоде подружжа, біля них мала дитина грається прутом. Ліворуч сидить старий чоловік та задумано глядить перед себе. Обличча молодого чоловіка скидається на лице Шевченка, великі очі задивлені у глибину душі, як усліпого. Мати в народнім святковім убранні всміхаючися простягає руки до дитини. Хата з круглим вікном похожа на хату в „Судній раді", але коли там у ґрупі людей слідний ще вплив голяндської школи, то тут уже зовсім своя, рідна стихія. Картина надихана глибокою поезією, а глядячи на неї, пригадується „Невольник" („під хатою усі троє сіли"). Може і ця картина походить з того самого натхнення?

Дехто з публицистів дивувався, що Шевченко міг приятелювати з такими людьми, як члени „общества мочемордія". Одначе приглянувшися ближче споминам про життя Шевченка, показується, що він приятелював, тобто зійшовся ближче, тільки з одним з них, з Віктором Закревським, який всеж таки мусів мати деякі симпатичні прикмети, рідкі у тогочасних поміщиків, а до того, як видно з оповідання Чужбинського, Шевченко не завсіди давав себе втягати в піяцьке товариство. Шевченко у своїй „Прогульці" не поскуплює критики для піяків і картярів, з якими зустрічався, колиж таки час від часу до них приїздив, то з повісти видно, чому. Бо там крім піяків і картярів зустрічав і гарних людей і навіть деякі з тих ледачих позбувалися своїх „пороків" та під впливом гарних одиниць ставали кращими.

(Докінчення буде.)

—o—

Марінетті і футуризм.

(З нагоди відчиту Ф. Т. Марінеттія. „Сучасна Італія і всесвітній футуризм".)

Відвідав Польщу мистецький амбасадор Італії — Марінетті, творець і провідник футуризму, член „Італійської Академії". Футуризм став офіціяльним мистецьким напрямком сучасної Італії. Чому? мабуть завдяки особистим впливам його ідеольоґа, приятеля Муссолінія. Треба аж почути особисто Марінеттія, щоби зрозуміти його вплив і карієру футуризму. Від 23-ох літ оголошує він маніфести, проповідує, розяснює, переконує, піддає своїм учням ідеї та настрої.

Коли слухаєте викладу Марінеттія про мету та засоби футуризму маєте чисто естетичну насолоду: він говорить щиро, ясно, безпосереднье і дуже розумно. Його критика „шабльонів" і „кліш" мистецтва, повторюваних механічно, бездушно та нудно, його докази, що сучасна доба потрібує нових форм вислову і нових ідей — вірні, інтеліґентні, переконливі. Що більше: коли він деклямує свої поеми як зразки нової поезії, відкритої футуризмом, ми захоплені його акторським талантом. Слова і зміст грають тут маловажну ролю. Марінетті звуками передає стріляннину на полі битви, зойки ранених, то знову радісний гавкіт собаки, яка насолоджується пахощами на обійсті та леваді. Коли він пояснює нам власний твір, який на сцені не зробив на нас ніякого враження, починаємо розуміти, чому він усю свою літературну діяльність витратив на маніфести та універсали. Він — прегарний діялектик, всесторонній, чутливий, але як творець лишається тільки зручним актором і жонґлером.

Пригадаймо із одного його славного маніфесту головні тези футуризму: „Мистецтво життя експльозивне. Пароксизійне італіянство. Анти-музейництво, анти-культура, анти-льоґіка, анти-сентимент. Релігія нової оригінальної швидкости. Естетика машина. Уява без нитки. Глядач у середині образу. Перенизування взаємне та одночасність часу, простору, далекого й близького, зовнішнього й внутрішнього, пережитого й мріяного..."

Таку програму можна тягти у безконечність. Усе те нове, що приніс футуризм у поезії не виходить поза дивоглядні, здебільша наївні спроби відобрати слову його основну функцію, звязану зі значінням. Намагання при помочі слів або барв на образах передавати рух не йде далі, як усі „старомодні" засоби клясичної та романтичної школи. Кінь у розгоні змальований реалістично або описаний словами дає часто більше враження руху, ніж усі ономатопеїчні „шушу", „гугу" і „вйо"! Ніяка найясніша теорія про те, що мистець мусить передавати рух, душу і суть предмету нічого не вдіє супроти факту, що те, що непорушне не може рухатись. Мовна і звукова фільма вбила одним махом усі футуристичні експерименти.

Марінетті хоче, щоби ми очима смакували і вухами нюхали; — все це параболі, які найкраще здійснить якийсь новий науковий, технічний винахід. Усі його технічні експерименти в поезії та малярстві це дотепні вигадки, які не мають нічого спільного з обновою творчости. Кожний великий мистець приносить зі собою нові технічні засоби, нові ідеї, відкриває нові сторінки поезії в реальнім житті і кожний, якби хотів, міг би скласти із тих своїх індивідуальних винаходів цілу програму нової естетики.

Футуризм у поезії мав головно великий успіх завдяки теорії Марінеттія „слів пущених на волю". Не журитись складнею, звязком речень і слів, льоґікою ні ритмом, викидати зі себе слова, мов із розсипаної картотеки — яка це полекша для поетів! А що, як твердив Едґар По, нема нічого такого, чого одна людина не відгадала би, коли друга це вигадала — найбільше безглуздий реєстр слів полишає якесь враження.

Коли Марінетті згадує про свою кампанію проти макаронів, які роблять обважнілими його земляків, про малярство та поезію з літака, тому, що повітреплавство відкриває людству нові перспективи, ще й показує перші футуристичні книжки, друковані на металевих плитах — пригадуємо собі свої ґімназійні витребеньки. Які ми були розчаровані, коли довідались згодом, що неодну таку „оригінальність" вигадали ріжні мистецькі гуртки у минулому!

Нема більше шабльонових форм та ідей у мистецтві як ті, що хотять конче бути оригінальні. Коли Марінетті протиставляє своїм теоріям психольоґічну методу Достоєвського і Піранделля, викликує він у нашій уяві мимохіть два світи, які дають нам зразки справжньої, нетеоретичної оригінальности. А коли він гордий своїми учнями, їхніми та своїми покликами до молодости, мимохіть пригадуємо собі, що експерименти відмолоджування найкраще переводити на малпах. Тільки молодість малпує.

м. р.

Маєткові справи рільних господарств.

З Правничої Комісії Сойму.

Дня 13. ц. м. радила Правнича Комісія Сойму над двома більшими справами. Одна з них — це законопроєкт про запевнення тимчасових помешкань для звільнених від праці рільних робітників. Ця справа була вже унормована законом з дня 21. III. 1931 р. Тому, що той закон втратив з днем 31. травня 1932 р. свою обовязуючу силу, уряд зголосив зовсім тотожній новий законопроєкт, з обовязуючою силою до дня 31. травня 1934 р. з тим, що рада міністрів має право продовжувати цей речинець.

Другою справою був законопроєкт про створення розємних урядів для маєткових справ рільних господарств. Цей законопроєкт являється зміною розпорядку Президента Р. П. з дня 23. VIII. 1932. Основною зміною є поширення змісту того закону на цілу земельну власність, яку законопроєкт ділить на менші господарства нижче 100 гектарів і більші повище цієї границі. Другою важнішою зміною є поширення дотеперішнього 3-х літнього речинця ратальних сплат на літ 7 від дати орečення розємчим урядом, з тим, що за перші два роки може бути стримана сплата капіталу. Новий законопроєкт постановляє, що коли віритель брав у готівці або в іншій формі відсотки, ніж дозволені законом, розємний уряд має право устійнити надмірно отримані суми за час від 1. січня 1927 р. і відчислити ту суму від претенсій вірителя та устійнити решту довгу або признати її вирівняною згаданими надплатами. Колиб показалося, що довжник заплатив більше ніж це устійнив розємний уряд, довжник може доходити своєї претенсії проти вірителя на судовій дорозі.

До вірительностей, які мусять бути сплачувані і не підлягають розложенню на семилітні рати, належать вірительности державного скарбу, самоуправних установ, банків та державних і комунальних підприємств, комунальних кас ощадности і Галицької Каси Ощадности, громадських позичково-щадничих кас та кредитових кооператив, які належать до Ревізійних Союзів.

На засіданні комісії заступали Український Клюб посли **д-р В. Загайкевич і д-р Біляк.** І тут удалось доповнити законопроєкт одною постановою. На внесення пос. д-ра Загайкевича, яке заакцептував представник міністерства скарбу та референт правничої комісії, зачислено до вірительностей, які не підлягають ратальній проволоці, також Українську Щадницю в Перемишлі.

Нова провокація І. К. Ц.

Ще про журналістичну етику краківського „Іл. Курера Цодзенного" і його братніх органів.

Минулого тижня появилася була в „Іл. Курєрі Цодз." велика й багатомовна своїм заголовком вістка про викриття орґанізації ОУН в одинокому українському жіночому учительському семинарі у Львові. Ні менше ні більше, а було в тій вістці подано, що в цім семинарі викрили „ячейку ОУН", на чолі якої стояла учениця семинара Іванна Михайлівна, що правою її рукою була сестра відомого лікаря-ґінекольоґа д-ра Цимбалістого, Ольга, теж учениця III. курсу, що в школі проводили спеціяльно культ вбитого студента Любовича, що читали по клясах про нього реферати, що в бібліотеці школи найдено стирти нелеґальної літератури і що врешті у звязку з тим переслухали 5 учениць школи, які зложили „обцьонжайонце зезнаня" а тому й арештовано їх.

За тією, зараз побачимо наскільки правдивою вісткою, повторили цю „ревеляцію" „Курєрка" всі львівські часописи, не завдаючи собі труду провірити її та не оглядаючись, які з цього можуть бути наслідки.

Тимчасом, як інформує нас і дирекція школи і батьківський кружок, уся ця „афера" настільки правдива, наскільки правдиві й усі інформації того україножерного часопису. В дійсності з факту, що при вул. Шептицьких поліція найшла на стриху пачку з вибуховими матеріялами невідомого походження та що арештувала ученицю Михайлівну, яка мешкає припадково у власниці стриху, польська преса зробила велику сензацію з усякими диковинними видумками. Звязавши цей слідчий арешт Михайлівни з припадковим арештуванням учениці Ольги Цимбалістої, в якої поліція найшла дві летючки, що їх підняла вона на вулиці — польські курєрки найшли вже цілу ячейку зі страхітливими революційними плянами.

Про обі арештовані не сказало ще слідство нічого, але всевідучий „Курієр" зміг уже добачити всі злочини. Найкраще про його достовірність доказує факт, що в бібліотеці школи була ревізія, але *не викрила нічого* і що ніяких учениць, яких переслухали, *не арештували*, тоді, як „Курієр" вичислює вже їх прізвища, а серед них одно, *про яке школа ніколи й не чула.*

Це нова типічно-курієркова провокація, якої праджерелом є завість і ненависть до єдиного українського державного семинара.

Самоврядний закон у сенат.

На засіданні польського сенату 14. ц. м. була дискусія над самоврядним законом. Референт сен. Роман (ББ) обговорював поправки, які ввела сенатська комісія до соймового проєкту числом коло 400. Перед голосуванням лівиця покинула салю засідань. Поправки комісії приняла санаційна більшість en bloc в однім голосуванні.

Польща програла в справі Вестерплятте.

Із Женеви повідомляють, що 14. ц. м. зібралася рада Союзу Народів на засідання в справі Вестерплятте. Делеґат Польщі мін. Бек зложив заяву, що польський уряд відкличе негайно змічнену поліційно-військову залогу з Вестерплятте, обмежуючи її до нормального стану. Анґлійський делеґат мін. Саймон як справоздавець ствердив офіціяльно, що польський уряд сам признав, що зробив незгідно з обовязуючими трактатами. Саймон зазначив, що відкликання залоги із Вестерплятте мусить статися зараз, а щодо речинця треба порозумітися з комісарем Союзу Народів у Данціґу.

Президент данціґського сенату Цім заявив міністрам Саймонові і Бекові, що не рушиться із Женеви раніш, аж польська поліційна допомога відійде із Вестерплятте.

За чистоту української правничої мови.

Останні загальні збори членів Союзу Українських Адвокатів у Львові, що відбулися дня 18. лютого 1933 р., доручили на внесок д-ра Степана Барана Виділові цього товариства дати почин в порозумінні з фільольоґічною секцією Наукового Товариства ім. Шевченка і правничою комісією цьогож товариства у Львові та з Товариством українсько-руських правників у Львові: створити окрему комісію для видання польсько-українського правничого словника.

Приводом до цього вирішення є не тільки трівке вшанування десятиліття Союзу Українських Адвокатів, а ще більше пекучі практичні потреби для поширення знання української мови і збереження її чистоти нашими правниками, головно правниками-практикантами молодого покоління, що своє правниче знання здобуло та здобуває виключно в польських школах і з польських підручників.

Тому Виділ Союзу Українських Адвокатів у Львові на своєму засіданні з 11. березня ц. р. постановив негайно приступити до виконання внеску д-ра Степана Барана та порозумітися з вказаними установами в справі створення окремої комісії для видання польсько-українського правничого словника.

К. Л.

Продукція цукру далі зменшується.

Міжнародній Союз Цукрової Статистики оголосив числа, які потверджують, що в останньому році продукція цукрового буряка і цукру знову зменшилася, а то у звязку як з господарською крізою (зменшення консумції) так теж і з конкуренцією трощового цукру.

Продукція цукрового буряка в тонах була в двох останніх кампаніях така (тисячі тон):

	1932/33	1931/32
Ч. С. Р.	3.596	4.429
Німеччина	6.745	9.414
Польща	2.377	2.737
Мадярщина	702	817
Бельгія	1.910	1.326
Югославія	645	609
Австрія	1.013	971
Італія	2.340	2.490
Румунія	400	350
Данія	1.274	737
Швеція	1.519	852
Фінляндія	53	31
Ірляндія	154	35
Туреччина	108	103
разом	22.820	24.902 тисяч тон.

З цього видно, що хоч загальний падок продукції цукрового буряка був коло 14 проц., то в деяких краях він був дуже великий (Німеччина, Ч. С. Р., Польща), а в інших навпаки — ця продукція збільшилася (Данія, Швеція, Бельгія і т. д.). Тут відбивається добре як внутрішна консумція, так теж і зручна закордонна господарська політика (можливости експорту).

Сама продукція цукру в тисячах тон і П збільшення або зменшення до попереднього року є така:

	1932/33	1931/32	більше-менше
Ч. С. Р.	630	814	—22,6%
Німеччина	1.082	1.594	—32,1%
Польща	416	493	—15,6%
Мадярщина	103	125	—17,7%
Бельгія	253	205	+23,6%
Югославія	84	83	+ 1,6%
Австрія	164	162	+ 1,8%
Італія	315	361	—12,8%
Румунія	62	48	+29,8%
Данія	191	122	+57,1%
Швеція	235	143	+63.9%
Фінляндія	6	4	+31,0%
Ірляндія	26	5	+374,0%
Туреччина	18	16	+15,6%
	3.591	4.179	—14,1%

Ці дані показують, що на загальне зменшення продукції цукру на 14,1 проц. зложились передовсім Німеччина, ЧСР, Польща, Мадярщина та Італія. Зате сильно збільшили свою продукцію ті краї, що раніше цукор ввозили, розбудовуючи у себе далі цукрову промисловість і прямуючи до самовистарчальности.

Зменшення продукції цукру в Польщі на 15,6 проц. відбилося передовсім на наших селянах-плянтаторах цукрових буряків, яких плянтації обмежено дуже сильно, залишаючи передовсім плянтації на поміщицьких добрах. Так то кріза цукрової промисловости відбилася безпосередньо на нашому селі, яке в тих околицях, де цукровий буряк управляли, мало з нього все-таки прибутки, які підвищували або бодай вирівнували рентовність селянських господарств.

(Хр.)

ВТРАТИ ЗАПОДІЯНІ ТОРНАДОМ.

НЮЙОРК, 15. III. ПАТ. Втрати, що їх заподіяв торнадо в стейтах Тенесі та Місурі, доходять до багатьох міліонів долярів. Багато фарм і містечок потерпіло дуже. По дотеперішнім обрахункам втратило життя 23 людей, а більше як 200 є ранених.

Протижидівські заворушення біля Живця.

Вбитий і ранені.

ПАТ повідомляє, що в кількох місцевостях живецького повіту замітна була від довшого часу агітація Обозу Вел. Польщі серед менше освідомленого відламу населення. Гуртки, озброєні в палиці, а навіть пальну зброю, допустилися ексцесів у селі Злятна, Уйсол, Райча та Мілівка. У Злятній та Уйсолі юрба здемолювала 11 жидівських крамниць. Поліція не допустила до дальших ексцесів.

У Райчі намагалися здемолювати крамниці. Поліція при помочі старшин війська санаторії в Райчі відперла демонстрантів. З юрби стріляли та кидали камінням. Поліція для оборони відповіла стрілами й ранила кілька осіб.

У Мілівці юрба ограбила десять крамниць, одного власника ранили тяжко. Староста, що переїздив тамтуди візвав перестати грабити. У відповіді на це юрба стріляла до старости. Два поліцаї, що були із старостою ужили зброї. Ранили 4 особи, 1 вбили.

Досі поліція арештувала 83 особи споміж грабіжників і тих, що взивали до грабіжі. М. і. арештували предсідника пов. кола О. В. П. і ще 4 членів О. В. П.

ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА ПРО ВЕСТЕРЛЯТЕ.

ПАРИЖ, 15. III. ПАТ. „Ер Нувель“ обговорює інтервю президента данціґського сенату Ціма підчас його побуту в Берліні в звязку зі справою Вестерляте й запримічує: З огляду на цю заяву Ціма треба бути вдоволеним, що справу Вестерляте зліквідували, бо вона могла бути небезпечна для европейського мира. Треба сподіватися, що німецькі способи, які основуються на провокації, будуть продовжуватися.

Пертінакс в „Еко де Парі“ пише, що Данціґ бере участь у всіх божевіллях гітлерівської Німеччини та що атмосфера й далі затрівожуюча.

З орґанізаційного руху.

ВЕЛИКЕ ПОСОЛЬСЬКЕ СПРАВОЗДАВЧЕ ВІЧЕ В БУРШТИНІ.

Дня 12. березня ц. р. відбулося в Бурштині посольське справоздавче віче, на якому реферували посли УНДО Кузик Степан та Яворський Олекса про справи політичні, передовсім про самоврядування та про справи господарські. У вічу взяло участь понад 2000 громадян, а що саля не могла всіх помістити, тому більша частина вічевиків стояла на дворі та через вікна слухала промов бесідників. По вічу багато громадян зверталося до послів з інтерпеляціями в ріжних справах. Віче закінчилося ухваленням заяви довіря для Української Парляментарної Репрезентації через акламацію та відспіванням національного гимну.

Французька амнестія.

ПАРИЖ, 15. III. ПАТ. Палата приняла одноголосно проєкт амнестії, яка не торкається деяких французьких кольоній. Мін. Сарро пояснив, що цей виїмок оправданий жорстокостями, яких допускаються деякі туземці в Індохінах, а які не сміють повторитися.

По широкому світі.

— На островах Мітілене і Лемурс на Егейському морі відчули землетрус.

— Проф. Айнштайн рішив осісти у Швайцарії, не вважаючи можливим проживати тепер у Німеччині.

— В Мексику вибухла в одному кіні паніка наслідком електричного дефекту, наслідком чого згинуло 31 осіб.

✝

Д-р Пачовський Михайло

літ 72, емерит. гімн. професор і б. директор гімназії в Долині, посол до Укр. Сойму в Станиславові, упокоївся, принявши св. Тайни, дня 15. березня ц. р. в Долині. Похорон відбудеться в пятницю 17. III. в год. 2-ій поп. в Долині.

РОДИНА.

НОВИНКИ

— **Футро раз у рік до кушніра!** Вже надійшли журналі мод на 1933/34, які можна оглядати та з надходячою весною дати змодернізувати футро на 50 проц. дешевше як у сезоні. Приймаю футра на переховання літом. Юліян Глушевський, вул. Коперника 16. II. п. 1-2

— **Кравецька робітня Українських Інвалідів** — Львів, Зофії 25. На складі власні матеріяли. 4-5

— **Взуття купуємо в „КОМЕТІ“.** Купуючи в „Кометі“ даємо працю і заробіток нашим ремісникам. Свій до свого і по своє! 2—?

— **Політичний процес.** Перед тернопільським судом присяглих відбулася в днях 11. і 12. березня ц. р. розправа проти 10 молодих селян з Михайлівки та Юзефівки пов. Скалат, обвинувачених у членстві ОУН і поширюванні протидержавних летючок. Процес скінчився присудом, на основі якого Дмитро Гавришків, учень VI. кл. б. української гімназії в Тернополі, дістав 7 років вязниці, Мих. Гирка 4 роки, Адам Чорний 4, Іван Галаган 3, Андрій Курило 2 і Лев Воробець 3 роки вязниці. Інших увільнено.

— **Студентський страйк у Львові** затягнувся. Кількасот студентів обсадило в ночі на 14. ц. м. академію ветеринарійної медицини і заблькувавши всі салі, не допустили в день до викладів. Також на університеті і політехніці підтримують страйк, що має потрівати ще кілька днів.

— **Пересторога.** Якийсь осібняк у шкіряній куртці, що зве себе Шуховичем і представляється за медика або політичного вязня, ходить по укр. домах у Львові і покликується на визначних наших громадян, виманчує гроші, ба, навіть і обкрадає. Тому то перестерігаємо українців перед тим чоловіком.

— **Пригадуємо,** що 16. березня ц. р. в год. 20.15 відбудеться концерт українських ревелєрсів в салі Музичного Т-ва ім. Лисенка, Шашкевича 5.

— **Хто виграв на льотерії?** У шестому дні тягнення Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 15.000 зол. на ч. 20835, 139913; 5.000 зол. на ч. 22050, 27067, 57901, 99845, 102606, 120707, 125346, 141764; 2.000 зол. на ч. 3391, 23316, 26118, 30766, 43723, 47683, 47277, 51400, 52269, 58329, 62726, 64684, 72371, 85308, 88223, 95220, 97683, 97885, 99289, 107061, 100571, 108184, 105904, 116971, 133921, 146087; 1.000 зол. на ч. 2146, 5172, 10340, 25677, 30408, 41522, 45670, 47560, 51446, 60410, 67368, 69449, 70302, 70541, 71437, 75200, 80290, 84417, 84715, 87046, 87726, 89928, 90399, 91083, 92580, 92738, 97215, 124163, 127058, 127859, 130568, 132731, 133482, 135400, 136217, 137593, 139545, 146124, 147360.

— **Утік зі шпиталю.** Зі Скнилова привезла ратункова стація до львівського шпиталю 32-літнього інваліда Івана Русина, який хотів відібрати собі життя, та лише пострілився. В шпиталі заосмотрили Русинові рану. Колиж до шпиталю прийшов поліцай, щоби списати з Русином протокол, не застав там Русина, бо він втік зі шпиталю.

— **Зміна президента Львова.** Кажуть, що президент м. Львова Дрояновський має стати комісарським президентом Ґдині, а на його місце прийшов би пос. із ББ Здзіслав Стронський.

— **Відчинення жіночого відділу жидівського шпиталю.** Отворення і посвячення нового відділу в жид. шпиталі у Львові відбулося в неділю 12. ц. м. вполудне при участі яких 200 запрошених гостей та представників урядових установ і товариств. Свято відкрив директор шпиталю д-р Майзельс, що оповів коротку історію жидівського шпиталю, якого початки сягають 18. століття. Модерний шпиталь уфундував у 1903 р. тодішній предсідник віроісповідної громади банкир Лязарус. Після війни завдяки американським жертвам, відчинено приміщення для туберкулічних дітей, опісля нервовий і урольогічний відділ, а тепер жіночий. Цей відділ, обрахований на 20 жіночих та 10 дітчоих ліжок, зможе заповнити велику прогалину, що відчували досі лікарські круги через брак місця для потребуючих жінок у державних шпиталях. Гості оглядали відділ, вивінуваний згідно з найновішими гігієнічними вимогами. Кімнати є лише одно- або дво-ліжкові з усякими гігієнічними уладженнями з двома породовими кімнатами та кімнатою для немовлят. У святі брали також участь представники Українського Лікарського Товариства д-р Бурачинський і д-р О. Подолинський, що зложив від Товариства бажання управі віроісповідної громади і дирекції шпиталю, зазначуючи, що український лікарський світ з подивом слідкує за осягами жидів у парині суспільної опіки та гуманітарних установ, які можна поставити за взір для всіх інших народностей Львова.

— **Вибух у рафінерії.** В рафінерії „Ґаліція" в Дрогобичі вибухнув котел. При цьому були ранені два службовці рафінерії, яких забрали до шпиталю.

— **Хто дістає інвалідські ренти.** Станислав Цалек зі Старого Міста прийшов на світ з одною коротшою ногою і тому не служив ніде при війську. Після світової війни 1919 р. він зголосився до влади і на підставі фальшивого свідоцтва дістав інвалідську ренту. Однак після кількох років хтось доніс владі про ошуканство і Цалкові припинили ренту. Перед двома роками Цалек написав знову просьбу, щоби йому признали інвалідську ренту, покликуючися на двох свідків, якогось Лісовського і Вісневського. Вони посвідчили під присягою, що будучи на війні, служили разом з Цалком, який наслідком рани став калікою. На тій підставі Цалек одержав на рахунок залеглих виплат 12.200 зол., а крім того місячну ренту 105 зол. Недавно ще раз виявилося ошуканство. Цалка і його двох фальшивих свідків арештовано і вони будуть відповідати перед судом.

— **Зловживання почтовими грішми.** У почтовій аґенції в Бортниках біля Ходорова стверджено недостачу грошей в касі на суму 3.000 зол. Зловживань допустилася почтова аґентка Яніна Маховичева, яку арештовано. Її чоловік, Казимир Махович, так перенявся тим скандалом, що вистрілом з револьвера відобрав собі життя.

— **Страйкує 113 тисяч робітників.** Страйк у лодському промисловому районі охопив 113 тисяч осіб. З наказу влади поліція закрила робітничий дім у Пабяницях.

— **Кепський інтерес.** Стрийський купець Еліяс Едельштайн хотів зробити гроші і вибрав до цього найлекший спосіб. Приїхав до Львова і тут його знакомий Ляйб Віснер нараяв йому двох невідомих специялістів у підроблюванні долярів. Едельштайн дав 500-доляровий банкнот, а специялісти мали зробити з нього другий такий самий банкнот. Завели його до якогось мешкання при вул. Аршіевського і взялися до роботи. Нараз гукнула якась експльозія, яка так налякала Едельштайна, що він утік на вулицю. Коли після якогось часу вернув, оба специялісти щезли без сліду, а з ними пропав теж його 500-доляровий банкнот. Аж тепер стрийський купець зміркував, що впав жертвою спритних ошуканців. Він повідомив про це поліцію, яка шукає за ошуканцями, а рівночасно потягнула Едельштайна до судової відповідальности за намірене фальшівництво грошей.

— **Самогубство.** Під колеса особового потягу біля Городка Яг. кинувся незнаний молодий чоловік і погиб на місці. Мав коло 20 років, був убраний в ясну куртку з кожуховим ковніром і виглядав на робітника.

— **Кари за подавання руки.** Як повідомляють із Риму, фашисти виповіли війну подаванню руки. Головна управа партії розіслала обіжник, що римське привітання увійшло в загальний звичай, тому подавання руки треба занехати. Воно негігієнічне, неестетичне і непотрібно забирає час. В багатьох фашистівських орґанізаціях карають за подавання руки.

— **Париська вистава в Нац. Музею** буде ще короткий час у Львові. Вступ 1 зол., катальоґ 1 зол.

— **Відчит про братів Симиренків, визначних економістів, перших українських міліонерів і чільних громадян** виголосить від Головної Управи „Рідної Школи" в четвер, 16. ц. м. в домівці Т-ва „Бесіда" (Народний Дім) **д-р Ілля Витанович.** Початок в год. 6. веч. Вступ за добровільними датками.

— **Відчити з господарства та гиґієни** влаштовує польський „Союз пань дому" дня 17. ц. м. в год. 5. попол. у салі при вул. Бурлярда ч. 5. II. п. Перший відчит п-ні Опшендкевіч „Фальшування засобів поживи", другий п-ні Гойнацької „Про культуру тіла". Вступ вільний.

— **Бюро Тірка** повідомляє, що в найближчу пятницю відбудеться [illegible]альний концерт славного угорського пяніста Імре Унґара, І. лавреата шопенівського конкурсу. На програму того концерту складаються твори Брамса, Бетовена, Шопена і Ліста. Вперше будуть виконані теж народні румунські танки Белі Бартока. — Польська піснярка Ганка Ордонівна виступить у третє 21. ц. м.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Найдешевший баль.

(Фільма з недавного, а не зовсім минулого.)

Сходини студентів. Предсідник встає відчитувати „запрошення":

— „Український репрезентаційний баль у Львові..."

Крик, гамір, голосні протести, гестикуляція.

— Це хамство! Це безличність! Під цю пору баль робити?... Хто це? Дайте його сюди! Ми йому! Розібємо!

Перечекавши, аж втихне буря, предсідник читає спокійно дальше:

— ...Цих мясниць не відбувся...

— То также й кажіть! Чомуж Ви відразу не дочитали?

— Я хотів, але Ви не дали! Отже бодай тепер не перебивайте. (Читає): „З тої причини багато українських Громадянок і Громадян заощадило собі видатків на гардеробу, на поїзд, буфет і т. п. Замісць вступу на баль зводьте надіслати чеком ч. 149.405 даток від 1 і 5 зол. вгору..."

— Ну, так, то що іншого. Це добрий помисл, на таке діло то й ми підемо!

*

Пані Забавська бере „запрошення" в руки і до товаришки:

— Надусю, серденько, дивись — баль! Ну прецінь найшовся хтось, що зрозумів конечність. Злидні злиднями, а життя життям. Годіж пошитися в черниці...

— Це прекрасно! Вправді це щось коштуватиме (балева сукня, прикраси, мешти, ондуляція, манкір, вступ, буфет), але бодай добре забавимось. Хтож дає цей баль?

Пані Забавська читає дальше. Велике розчарування.

— Но, але бодай дотепно. Пішлю їм пятку і очевидно ще зароблю на тім...

— Тату, тату! У Львові баль! Ідемо! — крикнула старша донечка меценаса К. в містечку З.

— Алеж Наталко! Хто бачив у часі такої кризи. Таж на це піде щонайменше дві сотки, бо Любця не лишиться дома, а без мами не випадає їхати.

— То жалуєте нам? Ах ми нещасні! Колиж ми забавимося, як не тепер, коли молоді...

— Та хто береться тепер до балів? Перечитайно!

Наталка читає і опускає руки.

— Балю не буде, але замісць того прийдеться дати 5 зол. на Рідну Школу.

— Но слава Богу, що при малому обійдеться. Таж це чистий інтерес. Ще нині йду на почту і посилаю.

І. Гарасівка.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Вельмишановний Пане І. Гарасівка!

Ваш фейлетон дуже мені подобався, бо врешті знайшовся фейлетоніст, який не лає, не витикає похибок, а хвалить. У мене це неможливе. Я вже так привик бачити тільки хиби в кожній справі, як старий прокуратор у кожній людині злочинця.

Дай Боже, пане Гарасівка, щоб Ви мали слушність, але мені здається, що деякі сцени з Вашого фейлетону виглядали в дійсності зовсім інакше.

Щодо студентів — не перечу, але щодо пані Забавської і пана меценаса К. з містечка З., то таки даруйте.

Як бачу:

Пані Забавська: Надусю, баль!

Надуся: Нарешті! Прецінь прийшли до розуму.

Пані Забавська: Отже йдемо.

Надуся: Читай, який стрій.

Пані Забавська читає, читає і блідне.

— Та то геца. Ніякого балю не буде. То збірка на „Рідну Школу".

Надуся: Бодай їх. Фіґу з маком дістануть... Пять золотих у нинішних часах!...

*

Старша донечка: Тату, ідемо, баль!

Меценас К. з містечка З.: Колиж, доню, страшна криза!

Старша донечка: То тато жалує нам. Тату-у-усю! (цілує його в визначну лисину).

Мец. К. з міст. З.: Ну ну. Остаточно. Але й мама з вами поїде. Тільки поза 200 золотих ані кроку. !

А читайно, Наталочко, коли і як?

Старша донечка: Маєш тобі. Та то не баль, а заклик на „Рідну Школу". Від 1—5 зол.!

Меценасова К.: Світ кінчиться. Нащо вже в нас не беруться!

Меценас К.: А вже таки помисл є. Направду пішлю їм золотого.

Меценасова К. (схвильована): Заробляєш, вільно тобі робити з грішми, що хочеш, але цього місяця дуже тяжко співаєм. Прошу тебе, Кунцю, відложи на пізніше.

Меценас К.: Добре, відложу, але майже напевно пішлю. Хібаб криза не дала.

Галактіон Чіпка.

— Одоль має незвичайно велике значіння для плекання устної ями! Одоль не лише чистить зуби, але не дає їм псуватись і зберігає їх у здоровому стані. Одоль чистить і відсвіжує устну яму, держить ясла здоровими, хоронить їх перед надмірною вразливістю, надаючи віддихові гарний, свіжий запах. Одоль має своєрідні прикмети, які полягають на тім, що його антисептичні складові частини проникають у слизьні болони устної ями, хоронять її кілька годин перед небезпечним діланням бактерій та гнильними процесами, які спричиняють псування зубів, коли не вживемо відповідних засобів. Одоль є ощадний, бо вже кілька його крапель вистарчає!

—o—

Дописи.

РАВЩИНА.

Сесія війтів. У понеділок 6. ц. м. відбулася в Раві Р. сесія війтів, на якій тутешній староста заявив, що в повіті діються річи, які не повинні бути, бо відправляються Служби Божі за Біласа і Данилишина, а вони непотрібні, за них молитися не треба, бо вони перед смертю сповідалися і гріхи їм відпущені... Дальше говорив про протидержавні настрої в повіті; мовляв, нарід почичає бути настроєний ворожо до держави, бо перестав нині пити горівку і курити тютюн...

Марнування публичного гроша. Дивлячись на господарку в нашому місті в таких тяжких часах, бачимо дивну марнотравність публичного гроша. Є у нас у Раві Р. великі касарні, недавно віднолені коштом маґістрату, в яких кілька літ містилася підхорунжівка, з тепер вони заняті частинно кількома жидівськими роди-

намв, яких доми в осени погоріли. Решта касарняних будинків стоїть порожня, в тимчасом деякі державні установи містяться у приватних домах за великим чиншом. І так для школи винаймає громада кілька кімнат у домі Украінбанку „Віра“, у приватному домі п. Кожушка перевела ремонт великим коштом та оплачує дальше високий чинш, а рівночасно дає приміщення у своїх власних забудуваннях, в колишній салі нарад громадської ради, для „Кулка рольнічего“, яке уладило собі там склад соли! А в касарнях один лиш будинок дав би першорядне приміщення для всіх клас 7-клясової народньої школи, які не містяться в головнім будинку. В будинку „Віри“ міститься рівнож „заржонд дрогови“, постерунок поліції і мешкання поліцаїв, за які державний скарб платить великі чинші. Громада є власником великої камяниці в ринку (т. зв. ратуш), але цей дім занятий виключно жидами і не найдеться там приміщення ані на постерунок поліції, ані на інший уряд, хоч у середині міста там воно булоб найвідповідніше. Рівнож катастральний уряд міститься в чиншовім домі, а для нього повинно бути приміщення бодій у новім будинку повітового суду, головно після зменшення при останній часті на два етати суддів. Не говоримо вже про новопобудований т. зв. урядничий дім, що його заняли у більшій части староста та управитель дорогового „заржонду“. А повіт платить великий податок, до якого стягання заангажували нових 12 екзекуторів, і дивиться з болем на марнування публичного гроша.

—o—

СПОРТ.

МИСТЕЦТВО ЛЬВІВСЬКОЇ ОКРУГИ.

Мистецтво А-кляси львівської округи буде розгривати в цьому році 13 дружин, поділених на дві групи. **І. група:** Україна, Лехія, Ревера (Станиславів), Погоня (Стрий), Білий Орел, Світезь, Погонь І Б (Львів); **II. група:** Польонія (Перемишль), Ресовія (Ряшів), Огніско (Ярослав), II. Сокіл (Львів), Гасмонея, Ольд-бої. До 15. липня ц. р. розгривки в обох групах будуть закінчені і мистець львівської округи грає дальше за вхід до ліги. Обі групи лучаться після того в одну, отже буде 12 дружин (без мистця А-кляси) і розіграють між собою змагання з тими дружинами, з котрими ще не грали; отже кожна дружина І. групи з кожною дружиною II. групи меч і реванж. По скінченні мистецтв 8 (вісім) перших дружин буде творити в 1934 році **Львівську Окружну Лігу.** Слід замітити, що пункти з Погонею І Б. і Ольдбоями рахуються.

УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ.

В неділю 19. III. на грищі „Світезі“ (доїзд трамваями 5. і 9) відбудуться в год. 11-ій передполуднем товариські змагання Україна — Світезь. Це перші змагання української дружини в цьому сезоні. Ціни білетів найнижчі.

ДІЯЛЬНІСТЬ ЛЕЩЕТАРСЬКОЇ СЕКЦІЇ У. С. К. „БЕРКУТ“ (ПЕРЕМИШЛЬ).

Лещетарська секція У. С. К. „Беркут“ має 27 членів, з чого 18 членів має свій власний виряд. Через відсутність снігу секція не могла як слід розвинути своєї діяльности. Лише в січні влаштувала 4 прогульки (8., 15., 22. і 29. І.) довкола Перемишля в околиці Ніжанкович, Бірчі, Красічина і Вільшан. Заходом секції був теж курс для початкуючих лещетарів. Вправи відбувались на Засянні. На закінчення сезону пятьох членів виїхало на 6-дневну прогульку в гірські околиці Старосамбірщини в днях 27. II.—4. III. Члени поїхали поїздом до Хирова, а звідти через Сушицю Вел. і Стрільбичі на лещетах до Старого Самбора. Впродовж 6-х днів члени відвідали на лещетах ближчі і дальші околиці Старого Самбора, як Страшевичі, Старий Самбір, Тершів, Сушицю Рикову, Спас, Бусовисько, Лінину Велику і Малу, Лаврів і Нанчілку. Члени користали з гостинности о. Ковальчика В. і п. Волиниця І. **Г.**

ЗА КОРДОНОМ.

ВІДЕНЬ, 12. 3. 1933. Мистецтво: Рапід — Адміра 4:2 (2:2); Австрія — Б.А.Ц. 2:1 (2:1); В.А.Ц. — Спорт-клюб 1:1 (0:0); Вієнна — Лібертас 1:1 (0:1); Ф. Ц. Він (передше Ніхольсон) — Ф.А.Ц. 0:2 (0:1); Вакер — Гакоаг 5:1 (2:1). Табеля представляється так: 1) Вієнна 20 п., 2) Рапід 18 п., 3) Австрія 16 п., 4) В.А.Ц. 16 п., 5) Адміра 15 п., 6) Спортклюб 14 п., 7) Ф. Ц. Він (Ніхольсон) 12 п., 8) Вакер 12 п., 9) Ф.А.Ц. 10 п., 10) Б.А.Ц. 9 п., 11) Гакоаг 9 п., 12) Лібертас 7 п.

ПРАГА, 12. 3. 1933. Мистецтво: Спарта — Богеміянс 2:2 (0:1); Славія — Тепліцер Ф. Ц. 3:2 (2:0). В табелі веде Славія перед Спартою ліпшим відношенням воріт (обі по 17 пунктів).

БУДАПЕШТ, 12. 3. 1933. Мистецтво: Бочкай — Гунгарія 2:1 (0:1); Уйпешті — Аттіля 2:1 (2:0); Ференцварош — Немзеті 3:1 (2:1); Кіспешті — Сомогі 3:0 (1:0). В табелі веде Ференцварош перед Гунгарією та Уйпешті.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ

Доляр 8.91 при звишковій тенденції.

Золото: Доляри 9.25; дукати 86.00; франки 37.00, корони 38.75.

Срібло: Корони 0.30; фльорени 0.75; рублі 1.30.

Трансакції. Продажа. Купно.

Бельгія 124.75, 125.06, 124.44; Данціг 174.50, 174.93, 174.07; Голяндія 359.85, 360.75, 358.95; Льондон 30.60, 30.65, 30.78, 30.48; Ню-Йорк чеки 8.91 і одна четверта, 8.89 і одна четверта; Ню-Йорк кабель 8.91 і три четверті, 8.91 і пів, 8.93.6, 8.89.6; Париж 35.05, 35.14, 34.96; Швайцарія 172.95, 173.38, 172.52; Італія 45.65, 45.87, 45.43, Берлін 212.25.

Акції.

Банк Польський 77, 76.

ЗБІЖЕ.

Ціни льоко Підволочиська: Пшениця двірська 34.50—35.00, Пшениця двірська станд. 33.00—33.50, Пшениця збірна 31.75—32.25. Ціни льоко Львів: Пшениця двірська 36.00—36.50, Пшениця двірська станд. 34.50—35.00, Пшениця збірна 33.25—33.75, Мука пшен. люкс. 61.00—62.00 Мука пшен. 50 проц. 60.00—60.50, Мука пшен. 60 проц 57.00—58.00, Мука житня 55 проц. 34.50—35.00, Мука житня 65 проц. 32.50—33.00, Мука ситкова 18.50—19.00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 15. III., пр. масло дес. 3.—, молоко 15—17, сметана 70, яйця 3.— Тенденція на масло і на яйця знижкова, на молоко удержана.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 16. III. год. 7.30 веч. „Травіята“ (виступ Ади Сарі).

Пятниця, 17. III. год. 7.30 веч. „Завтра“ Конрада-Коженьовського і „Полонені“ Марінетія.

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 16. III. год. 7.30 веч. „Золота тіточка“.

Пятниця, 17. III. год. 7.30 веч. „Золота тіточка“.

Субота, 18. III. год. 7.30 веч. „Золота тіточка“.

Концертове Бюро Тірка.

Пятниця, 17. березня — Імре Унгар, піяніст.

Вівторок, 21. березня — Ганка Ордонівна.

Кіна.

АДРІЯ: „Уявана жінка“, „Її хлопчик“.
АПОЛЬО: „Всім вільно кохати“.
АТЛЯНТІК: „Жінка з Монте Карльо“ (Ліль Даговер).
КАСІНО: „Люди в готелі“ (Вікі Бавм).
КОЛІСЕЙ: „Під воложим прапором“ (Сибірський курер) і ревія.
КОПЕРНИК: „У тіні хреста“ (Неронів цирк).
МАРУСЕНЬКА: „У тіні хреста“ (Неронів цирк).
МІРАЖ: „Під кураторією“ (Вл. Буріян), „Два пєховці“.
ОАЗА: „Добродій людськости“ (Бастер Кітон, Ан. Пейдж).
ПАЛЯС: „Мадярська кров“.
ПАН: „Рай підростків“ і ревія.
ПАСАЖ: „Співець гір“ (Льоренс Тибет).
ПРОМІНЬ: „Білі ночі“.
СТИЛЕВЕ: „Жінка шпіон“ і ревія.
УТІХА: „Тайна корабельної каюти“ й ревія.
ХИМЕРА: „Вікторія та II гузар“ (Ів. Петрович).

Закордонне радіо.

Четвер, 16. березня 1933.

Брно (341.7) 19.25 Віольончеля, 19.40 Нар. музика, 20.05 Моравські нар. пісні, **Штутгарт** (360.6) 19.30 Скрипка, 20.35 „Золоті черевички“ ком. оп. Чайковського, **Ляйпціг** (389.6) 19.30 Оп. музика, **Букарешт** (394.2) 19.30 Опера, **Рим** (441.2) 20.45 Симф. концерт Брамса, **Лянгенберг** (472.4) 12.00, 20.35 Концерт, **Прага** (488.6) 19.40 Пісні волоцюгів, 22.15 Сучасна музика, **Рига** (525) 20.20 Пісні Василенка, співає Тоня Люцінс, **Будапешт** (550.5) 12.05 Циг. музика, **Харків** (937,5) 9.00 Трубна оркестра, 13.50 Російські нар. пісні, 15.10, 18.10, 20.00 Концерт.

Пятниця, 17. березня 1933.

Бреслав (325) 20.00 Концерт, **Мілано** (331.4) 21.00 Концерт, **Штутгарт** (360.6) 20.05 Вагнерівська академія, **Ляйпціг** (389.6) 16.30 Концерт, **Білгород** (429.7) 12.05, 19.00 Спів, **Рим** (441.2) 16.00 Квартет, 20.45 Концерт, 21.45 „Іль кавалліно россо“ муз. комедія, **Беромінстер** (459.4) 20.00 „Манон Леско“ оп. Пучінія, **Відень** (518.1) 11.30 Квартет, 17.00 Концерт, 19.30 Веселий концерт 20.10 „Марія Магдалина“ траг. Гебеля, **Харків** (937,5) 9.00 Музика, рецитації, 13.50 Концерт на нар. інструментах, 15.10 Авдиція, 19.00 Симф. концерт.

Львівське радіо.

Четвер, 16. березня 1933.

12.10, 15.30 Ґрамофон, 12.35 Концерт для нар. шкіл, 16.00 Балачка про моду, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Чи гріхи предків тяжать на їх потомках, 17.00 Ґрамофон, Лісова скринька, 17.40 Відчит, 18.00 Для матуристів „Ягайлонська ідея“, 18.25 Легка музика, 19.20 Рільн. комунікат, 19.30 Ексмісія, фейл., 20.00 Легка музика, Спортові вістки, 21.30 „Ромео й Юлія“ радіофонізація, 22.15 „Дощ жемчугів“ муз. репортаж.

Пятниця, 17. березня 1933.

12.10 Грамофон, 15.25 Збіжева біржа, 15.35 Муз. загадки, 16.20 Для матуристів „Парляментаризм в Англії“, 16.40 Вістки про Польщу в XVII і XVIII ст., 17.00 Трубна орхестра, 18.00 Для матуристів „Повість у XIX. стол.“, 18.25 Легка й танк. музика, 19.00 У фільм. варстаті, 19.30 Здобуваймо клієнтів, 20.15 Симф. концерт, 22.40 Спорт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Сокіл-Батько розписує конкурс на держання буфету на площі С.-Б. на рік 1933. Оферти вносити до дня 30. III. 1933.

Товариства і школи, що хотять користати в біжучім році з площі С.-Б., внесуть до дня 25. III. 1933 подання в справі приділу площі. — Сокіл-Батько, Львів, Руська 20. 1582 1—2

Звичайні Загальні Збори філії „Просвіти“ в Калуші із звичайним порядком нарад відбудуться в неділю 2. квітня ц. р. в год. 1-ій пополудні в салі Народнього Дому. — **Виділ.** 1578 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЕКОНОМ-ГОСПОДАР, кавалір, під диспозицію власника, потрібний. Вимагане солідне практичне знання в усіх ділянках зразкового рільного господарства. Платня на підставі умови. Письменні зголошення до Управи дібр Шляхтинці п. Тернопіль. 1568 2—5

2-МІСЯЧНИЙ курс крою шиття у Вищій Кравецькій Школі починаю 20. березня. Ціни знижені. **М. Козловська,** Академічна 22. І. п. 1572 2—4

СТАРША сирота по священику шукає праці у самітної особи. Зголошення Уряд Парохіяльний, Тарнава Вижна, п. Сколики гірські. 1573 2—2

ГОСПОДАРСЬКА Спілка Інж. Б. Половича і Ска, Львів, ул. Руська 20 доставляє всяке насіння тільки найкраще і найдешевше. Жадайте цінників. 1580 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПОДЯКА.

В страшному нещастю, яке спало на нас з ненадійною смертю нашого Найдорожчого Мужа і Батька, бл. п. д-ра Андрія Лунева, зустріло нас багато співчуття і доброти від ближчих і дальших наших Знайомих, яким складаємо отсим нашу найщирішу подяку.

В першій мірі дякуємо о. Михайлові Дроздовському за провід у похоронах ВП. П. Д-ру Чеславу Електоровичеві дякуємо за останні заходи привернути життя Найдорожчому Покійникові. ВП. Панам Директорам Пов. Союзу Кооператив Р. Дуткевичеві, О. Наконечному та В. Тарнавському та урядовцеві Скороходові за так дуже сердечну поміч, а зокрема за улаштування похоронів. ВП. Панству Воркунам, К. Вишневській, Ґонтарським, Кічіґакам, Рушицьким, Чижикам і Чиробським за слова потіхи і розради та поміч яку мали ми від них в цих безмірно тяжких днях. ВП. Дідичеві Фельдшугові за похоронний віз і коні, ВП. Панам Мр. Г. Бараникові та д-ру Ласовському за удержання ладу в похоронах. За надгробні зворушливі промови ВП. Панам: І. Баглаєві (УКТОДІ), мец. Блюменталеві (місцева палестра), дир. Гомотюкові (службовики П. С. К.), Мр. Я. Дроздовському (філія „Просвіти“, „Молода Громада“ і „Міщанське Братство“), І. Дівонці (Надзірна Рада ПСК), Р. Зулякові (старшини УГА), П. Стусові (низові кооперативи), С. Фещукові (селянство повіту), Дир. Шматі з Чорткова (Рев. Союз Кооператив) Хорові з Лановець та Орхестрам з Більча, Глубічка, Лановець, Скали і Циган — за звеличання похоронів. Всім Читальням „Просвіти“ і Кооперативам повіту за звеличання похоронів численними делеґаціями і зложення вінків. Всім Друзям і Знайомим, а зокрема Селянству повіту за масову участь у проводах Покійника на вічний відпочинок. Врешті нашим добрим Сусідам, що виявили нам ділом і словом стільки співчуття.

Ірена Лунева — жінка, Зірка і Орлик — діти.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.